

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Censuris, In Qua Sex Disputationibus De Poenis Ecclesiasticis, deque
Irregularitate fusè tractatur, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

VII. De secundo effectu excommunicationis qui est priuatio passiuæ
Sacramentorum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76667)

& secreta fidelium communicatione. Ergo quemlibet alium admittere fideles poterant, ac si excommunicatus non esset Tertio hac sententia saluatur facilius vltus, & consuetudo prorum virorum offerentium Missæ sacrificium pro hæreticorum reductione, excommunicatorum penitentiam. Nam esto vt superius dixi verosimilius credam illius oblationis sensum esse Ecclesie dlatationem, fidei augmentum, & sedi Apostolicæ obedientiam, cum non videantur exclusi sub eo sine Hæretici denunciati, attamen concessio posse pro excommunicatis toleratis sacrificium offerri directè, nullum est inconueniens affirmare, cum sacrificium offerretur pro Hæreticorum Schismaticorumque reductione, offerri directè pro pro Hæreticis & Schismaticis non denunciatis.

11 Ex his facile soluntur opposita fundamenta. Ad primum, & secundum nego hæc in suffragiis communicationem non cedere in fauorem fidelium, cedit vtique ad sedandas eorum conscientias, tum ad gratiæ augmentum, tum ad commodum aliquod temporale, vt probatum est. Ad tertium concedo excommunicatum exclusi ab Ecclesia communibus Ecclesie suffragiis, sicuti qualibet alia communicatione, dum si fides nolunt cum ipso communicare. Secus verò si fideles velint non ob fauorem excommunicati, sed ipsorum fidelium.

12 Inter officia Diuina quæ fidelibus impendi possunt non infimum locum tenet Ecclesiastica sepultura, quæ excommunicatus priuatur, tamen si decesserit signis contritionis exhibitis, vt constat ex cap. sacris de Sepulchris. Et Clement. 1. eodem tit. & cap. consilium de consecrat. Ecclesie, vel altaris. Et in Glossa, & Doctores. Ratio prohibitionis traditur in dictis, scilicet. Quibus non communicatio visus, non debetur communicare defunctis. Ex qua ratione colligitur omnibus excommunicatis, qui denunciati non sunt, nec manifesti Clerici percussores concedi posse Ecclesiasticam sepulturam, si signis contritionis exhibitis decesserint, quia cum in omnibus permittitur nobis communicatio, & præterea Ecclesiastica sepultura conceditur fidelibus, vt Ecclesiæ suffragiorum participes fiant; ac superius probatum est excommunicatos non vitandos participes fieri posse à fidelibus communibus Ecclesie orationum, & suffragiorum, ergo etiam participes fieri possunt sepultura Ecclesiastica, vt bene tradit Nauarr. cap. 27. num. 36. Henric. lib. 13. cap. 11. num. 3. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 2. cap. 4. numero 8. circa finem. Suarez. disp. 11. de censur. sect. 4. num. 5. Galpar Hurtado disp. 5. de excommunicat. difficult. 4. supponit Coninch. disp. 14. dub. 6. num. 4. 1.

Notauerit dixi, si signa contritionis exhibuit, nam cum excommunicatio ob peccatum mortale infligatur, decessenti absque penitentia signis Ecclesiastica sepultura concedi non debet, vt ipse qui à regno cœlesti est exclusus, & suffragiorum Ecclesie incapax. Expedit autem excommunicato tolerato contritè decessenti absolutionem impendi antequam Ecclesiastica sepultura tradatur, tum ob decentiam, & reuerentiam Diuinarum officiorum, tum vt omnis dubitatio tollatur officia Diuina ei profint.

13 Si vero excommunicatus, aut manifestus Clerici percussor decesserit penitentem, absolendus est antequam sepeliatur, & si sepultus est ante exhumetur. At si impoenitenter decessit extra locum sacrum sepeliendus est absque aliqua pompa funerali, hoc est absque Clericorum cantu, & honorifico comitatu: peccarent enim mortaliter Clerici qui morte Ecclesiastico canentes ibidem excommunicatum denunciantem sepelirent; & saculares comitantes d'ficulter à mortali excularentur saltem ob scandalum. Quod si in loco sacro hic excommunicatus denunciatus impoenitens sepultus est, extrahi debet à loco sacro, si ab aliis fidelium corporibus distretui possit, etque locus sacer reconciliandus; quia sepultura excommunicati polluta est, & incapax factus, ne officia Diuina ibidem celebrentur, nève aliquod corpus fidelium sepeliatur; vt hæc omnia traduntur in cap. consilium de consecrat. Ecclesie, vel altaris. Cap. unico, eodem tit. in 6. Cap. à nobis. Et cap. sacris de sententia excommunicat. Nomine loci sacri veniunt intelligenda Ecclesia, & cæmeterium iuxta Textum in cap. sacris. Imò vt placet Suarez. sect. 4. disp. 12. intelligitur locus auctoritate Episcopi destinatus fidelium sepulturae aliusve officii diuini.

14 Hinc inferitur intellectus ad Clem. 1. de Sepulchris, vbi excommunicatus qui scienter excommunicatum sepeliunt, & ad Textum in cap. quicumque de Hæreticis in 6. vbi eadem excommunicatione innodantur sepelientes Hæreticos, eorumque fautores. Dicendum est nequaquam ligari eos qui notorium Hæreticum, & excommunicatum etiam impoenitentem sepelirent, nisi denunciatus esset, vel manifestus Clerici percussor: vt ex communiore sententia docet Nauarr. cap. 27. num. 137. Henric. lib. 13. cap. 11. num. 3. Auila 2. p. de cens. cap. 2. disp. 10. dub. 6. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. par. 2. c. 4. num. 8. circa finem. Galpar Hurtado disp. 5. difficult. 4. num. 5. disp. 10. Suarez disp. 11. sect. 4. a n. 5. Quia solos denunciatos post Concilium Constantiense obligatur vitare. At qui ex Terd. de Castro Sum. Mor. Pars 1. l.

communicatum denunciatum, vel manifestum Clerici percussorem in loco sacro sepeliret, excommunicationem maiorem incurrit, neque ab ea est absolendus, nisi prius arbitrio D. cœlesti Episcopi satisfactum sit iis quibus eo facto iniuria est irrogata, aliterque data absolutio nulla est, vt aduertit Glossa; Nauarr. & Suar. loci alleg. Sepelientes verò Hæreticum per sententiam damnatum absolui non debent, quousque Hæretici propriis manibus extrahant è loco sacro, & alibi proficiant, locisque non cæmeterium, in quo sepultus hæreticus fuit, incapax remanet aliud corpus fidelis recipiendi, sicuti deciditur dicto cap. 2. de Hæreticis in 6.

Solum est dubium qui nomine sepelientium comprehendantur. Et certum est non comprehendendos comitantes corpus defuncti, nec Clericos canentes, nec foliam prius aperientes; quia hæc hi vulgari modo dicantur sepelire defunctum, sed non proprie, vt tradunt Suar. Coninch. Bonacina, & alij statim referendi. Quia proprie sepeliunt qui in sepulchrum corpus immittunt, & terra cooperiunt. Sed an alij præter ipsos comprehendantur? difficultate non caret. Et procedit difficultas de iis quorum auctoritate, vel mandato corpus sepelitur. Nauarr. dicto cap. 27. num. 37. Caietan. verbo excommunicatio, numero 46. Galpar Hurtado disp. 5. de excommunicat. difficult. 4. Auila 2. p. de censur. cap. 6. num. 6. Bonacina de censur. disp. 2. quæst. 2. puncto 2. § 3. & alij censent solos illos, qui propriis manibus corpus defuncti sepeliunt supradicta censura ligari, non verò mandantes, licet nec comitantes; quia aliud est mandare sepelire defunctum, aliud sepelire: at excommunicatio lata non est aduersus mandantes, sed aduersus sepelientes, præterque non sunt extendenda vitra verborum proprietatem. Verum in hoc casu verius existimo extendendam esse censuram ad mandantes, ne constitutio frustranea sit; quippe; si solum immittentes cadauer in sepulchrum comprehenderent, ratio, vel nunquam excommunicatio locum haberet; nam ij cum sint homines rustici, & iuris ignari, à censura ob illius ignorantiam excularentur, ac certe excularentur ex metu qui facile iis incuti potest. Quoties autem constitutio, vel lex frustranea red. litur, nisi extendatur ad casum sub proprietate verborum non comprehendendum, admittenda est extensio, vt docuit Glossa finalis capite 2. de iuris in 6. Felin. cap. translatio, numer. vltim. vers. tercio nota de Constitutionib. Couarru. alijs relatis 4. vltim. cap. 3. numero 9. Sanch. lib. 3. de matrim. disputat. 49. numero 4. in fine. Ergo in presenti extendenda est censura ad mandantes, Argum. cap. significatio de iudic. Atque ita tradunt Suar. de censur. disputat. 12. sect. 3. Filiucius tractat. 12. cap. 4. numero 1. Coninch. disputat. 14. dub. 8. num. 67. & 68. Vgolin. de censur. lib. 1. cap. 9. § 5. Reginalda lib. 32. num. 16.

Aliquibus placet Nauarro, cap. 27. num. 36. Auila 2. part. 16 de censur. cap. 6. disputat. 4. dub. 8. Filiucio tract. 12. cap. 4. § 10. num. 110 excommunicatum denunciatum sepelientes vitra excommunicationem maiorem statutam in dicta Clem. 1. de sepulchris, incurrit excommunicationem minorem, ob participationem cum excommunicato vitando. Sed rectius Suar. disp. 11. sect. 2. num. 13. Bonac. disp. 1. q. 1. punct. 3. § 3. in fine contrarium censent, eo quod excommunicatio minor in maiorem commutata sit ob grauitatem delicti, sicuti commutatur ob participationem cum excommunicato in crimine criminolo.

PUNCTUM VII.

De secundo effectu excommunicationis, qui est priuatio passiuæ Sacramentorum.

- 1 Excommunicato etiam non denunciato interdicta est Sacramentorum receptio.
2 Si absque necessitate Sacramenta recipiantur, valida est eorum receptio, Sacramento penitentia excepto.
3 Negant plures excommunicatum non manifestantem censuram ex ignorantia, neque Sacerdotem ab eis absoluentem recipere Sacramentum penitentia, & illius effectum.
4 Longè probabilius est verum Sacramentum recipere, si sua peccata cum vera contritione faciantur.
5 Soluntur opposita fundamenta.
6 Excommunicatus ob receptionem illicitam Sacramentorum nullam penam incurrit, excepta receptione Sacramenti Oraminis.
7 Ministri Ecclesia obligati sunt denegare Sacramenta excommunicatis denunciatis: sed non denunciatis nec manifestis Clerici percussoribus.

1 **E**xcommunicato etiam non denunciato interdicta est Sacramentorum receptio ex cap. cum illorum. capit. si quem de sententia excommunicat. Qui contumax est Ecclesie præceptis merito repellitur ab illius maximorum bonorum participatione. Excusari tamen poterit ab hac culpa ex periculo mortis, mutilationis, infamiae, grauis iacturæ bonorum: quia lex Ecclesiastica non censetur ita rigidè obligare, uti communiter docent Doctores referendi.

2 Si autem absque hac necessitate Sacramenta recipiat, validè illa recipit pœnitentiæ Sacramento excepto; quia valor Sacramentorum non pendet ex Ecclesie voluntate, sed ex Christi institutione, quæ optime stare potest cum iniqua recipientis dispositione. Sicuti ex communi docet Suar. disp. 10. de censur. sect. 3. num. 3. Vazq. de excommunicat. dub. 4. Henric. lib. 13. cap. 10. num. 1. Auila 2. p. cap. 6. disp. 3. dub. 4. Bonac. de excommunicat. disp. 2. quest. 2. pun. 1. §. 1. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. c. 2. m. 1.

Dixi pœnitentiæ Sacramento excepto, quia Sacramentum pœnitentiæ cum essentialiter pro materia proxima requirat rectam suscipientis dispositionem, nequit ea deficiente subsistere. At ea dispositio deficeret, si malitiosè retineeret censuram, vel vellet absque graui causa à peccatis absolui antequam à censura esset absolutus.

3 Difficultas autem est; si excommunicatus ex ignorantia, vel obliuione non manifestaret censuram, neque Sacerdos ab ea absolueret, recipiat Sacramentum pœnitentiæ, & illius effectum, omnia sua peccata cum vera contritione manifestans? Negat Syluest. verbo confessio 1. quest. 3. casu 5. & verbo Confessor. 3. num. 12. Sotus in 4. disp. 22. quest. 1. art. 1. in fine. Vazq. de excommunicat. dub. 4. Gaspar Hurtado disp. 4. de excommunicat. difficult. 3. num. 28. Et colligitur ex cap. vlt. de Clerico excommunicato ministrante: ubi de Clerico excommunicato minori excommunicatione dicitur, si Sacramenta conferat non carere virtutis effectibus, quia non à collatione, sed à receptione Sacramentorum est remotus: ac ligatus maiori excommunicatione à receptione, & collatione Sacramentorum remotus est. Ergo Sacramenta ab ipso recepta, & collata virtutis effectibus carent. Ratio verò est; quia media excommunicatione separat Ecclesia excommunicatum à participatione Sacramentorum in quantum potest. At potest ita excommunicatum separare à Sacramento pœnitentiæ, ut quamuis illud recipiat nullius effectus sit, uti præstaret excommunicatum à iurisdictione Sacerdotis excludens. Ergo. Et confirmo, Ecclesia intendit, ut ab excommunicati præcipue denunciatu communicatione abstineamus, sicut si Ethnicus, & Publicanus esset. Ergo intendit, ut bona Ecclesie illi denegentur, sicuti denegantur Ethnicis, & Publicanis, ac Ethnicis & Publicanis incapax est recipiendi Sacramentum pœnitentiæ, ergo & excommunicatus. Tandem absolutio data ab excommunicato denunciato est omnino irrita, ergo & absolutionis receptio.

4 Ceterum longè probabilius esse in supradicto casu veram absolutionem à peccatis excommunicatum recipere, affirmant Couaruu. cap. alma mater 1. p. §. 6. num. 7. Nauar. cap. 9. num. 7. & in cap. fratres, num. 46. de pœnitent. disp. 5. Henric. lib. 13. cap. 12. num. 2. Vgolin. tab. 2. de censur. cap. 7. §. 2. numero 5. & 6. Sayrus lib. 2. thesauri casuum, cap. 2. numero 3. & seqq. Suar. disp. 10. de censuris sect. 3. numero 9. Regid. Coninch. disp. 4. dub. 3. Paul. Layman. lib. 1. sum. tract. 5. part. 2. cap. 2. num. 1. Valen. 1. 4. disp. 7. quest. 12. p. 3. circa princip. & quest. 17. pun. 2. Bonac. de censur. disputat. 2. quest. 2. pun. 2. §. 1. & alij plures apud ipsos. Ratio præcipua huius sententiæ est. Nullo iure cauetur irritum, & inane reddi Sacramentum ab excommunicato susceptum, siquidem alia Sacramenta, quæ ab Ecclesia poterant irritari non irritantur. Cur ergo fingere debemus in Sacramento pœnitentiæ hanc irritationem interuenire. Quod enim excommunicatus à Sacramentis sit exclusus, solum probat indebitè ea recipere censuræ memor, & illius absolutionem voluntariè non præmittens: at in supradicto casu inculpabiliter excommunicatus omnia censura absolutione pœnitentiæ recipit. Ergo cessat indebita receptio, & consequenter causa ob quam Sacramentum nullum esse poterat. Dicere autem à iurisdictione Sacerdotis exclusum esse ob excommunicationem minus verisimile est; gratis enim, & absque vilo Textu id affirmaretur, cederetque hæc excommunicatio in partem innocentium Prælatorum, si ipsi ob subditorum excommunicationem priuarentur iurisdictione autè in ipsos habita. Et de Pontifice id affirmari nequaquam posset. Ponamus ergo ipsum ex ignorantia, vel ex malitia vel excommunicatum à peccatis absolueret non præmissa censura absolutione, sanè valida esset absolutio, vtpotè procedens à legitimo Ministro circa pœnitentem ritè dispositum. Ergo censura ex se non reddit Sacramentum irritum. Neque credendum est de pietate Ecclesie velle pœnitentem contritum excludere à Sacramenti receptione, ex qua fortè eius salus perpetua pendet.

Hæ rationes procedunt in excommunicato denunciato,

& vitando: nam si de excommunicato tolerato loquamur, certum existimo absolutionem illi collatam validam esse; nam cum Sacerdos vi censura non teneatur illum vitare in Sacramentorum collatione, sed possit ei qualibet Sacramenta conferre, manifestum est eorum collationem validam fore, si ex parte suscipientis impedimentum aliud non apponatur.

Neque obstant fundamenta opposita. Ad Textum in cap. vlt. de Clerico excommunicato ministrante, respondeo; si vera esset illatio facta in argumento, probaret vtiq; excommunicatum minori excommunicatione recipientem Sacramentum pœnitentiæ inculpabiliter inualidè recipere; siquidem priuatur per talem censuram communionem passiuè Sacramentorum, imò inualidè recipere quodlibet aliud Sacramentum, quod falsissimum est. Quocirca respondeo minori excommunicatione ligatum prohibuit non esse Sacramenta conferre, atque ad eam ex parte ipsius non carebunt effectibus, quia in eis dandis non peccat, carebunt tamen effectibus per se loquendo si suscipiat; quia eorum receptione priuatur, esse suscepta valida sint, imò neque effectibus carebunt, si sufficientem habeat excusationem ea recipiendi. Ad rationem constat ex probatione nostræ sententiæ, non enim Ecclesia separat excommunicatum à se quantum potest; alias neq; permitteret fidelibus cum ipso non denunciato communicare, neque pro ipso denunciato orationes priuatas fundere. Neque ex eo quod consulat fidelibus, ut ab eius communicatione fugiant, sicuti à communionem Ethnicis, & Publicanis conuarius inferunt; quia illud non est præceptum, sed consilium, quòdque intelligendum est quantum commodè seruari potest. Ad confirmationem dico absolutionis collationem, & receptionem factam ab excommunicato vitando per se irritam esse. Verum sicut potest in aliquo casu illius absolutio valida esse scilicet in articulo mortis, sic potest in aliquo casu valida, & licita esse eius receptio, scilicet quando excusatur à culpa. Adde esse diuersam rationem; quia excommunicatus denunciatus priuatur iurisdictione, ideoque nequit absolutio subsistere; at vi excommunicationis non priuatur subsistentia, ne excommunicatio cedat in innocentium damnum.

Illud verò apud Doctores est receptum excommunicatum etiam vitando illicitè recipientem aliquod Sacramentum nullam pœnam incurere excepto Sacramento Ordinis, ob cuius receptionem ab exercitio Ordinis suscepti suspenditur ex cap. cum illorum de sententia excommunicat. Sic Suar. dicta sect. 3. num. 6. Coninch. disp. 14. dub. 5. num. 32. Bonac. disp. 2. q. 2. punct. 2. §. 1. in fine. Gaspar Hurtado disp. 4. de excommunicat. diff. 1. & alij.

Quoad Ministros Ecclesie atinet, constat obligatos esse denegare Sacramenta excommunicatis denunciatis, & manifestis Clerici percussoribus quosque absoluantur, vel præsumatur verosimiliter absolutos esse, ut deciditur cap. significatur. Cap. cum desideres de sententia excommunicat. Et cap. Episcoporum de Priuilegijs in 6. Et multi canonibus in question. 3. Et Extrauog. Ad vitanda scandala, & tradunt omnes. Quod si hic excommunicatis aliquod Sacramentum ministrare, vltra peccatum mortale excommunicationem incurris, & interdictus es ab Ecclesie ingressu, cap. Episcoporum, de Priuilegijs in 6. si verò à Pontifice fuerint nominati excommunicati, aut denunciati maiorem excommunicationem contrahis Papæ reuelatam, cap. significatur de sententia excommunicat. & Clem. 3. eodem titulo. Quod si essent excommunicati propter hæresim, vel illius fauorem, & Sacramentum ministrare audeas, suspendendus es ab officio, nec restituendus absque Papæ dispensatione. Cap. excommunicamus 3. de Hæreticis §. cedentes.

Aliis verò excommunicatis, qui denunciati non sunt, nec manifesti Clerici percussores non obligaris ex vi censura Sacramenta denegare, iuxta dictam Extrauog. Ad vitanda, sed solum ex generali ratione, quod indebitè accedunt, ut bene notauit Suar. disputat. 10. sect. 2. numero 12. Valquez tract. de excommunicat. dub. 2. numero 12. Eyllucius tract. 12. cap. 3. num. 65. Bonac. disputat. 2. de censur. question. 2. part. 1. §. 2. Non sunt autem censendi indebitè accedere ex eo præcisè quòd fuerint excommunicati, sed oportet certò constare non esse absolutos, quod præsumere non debemus, nisi certò scias, ut aduertit Suar. disputat. 10. sect. 2. num. 2.

PUNCTUM VIII.

De tercio effectu excommunicationis, qui est priuatio actiua Sacramentorum, & Missæ Sacrificij.

1 Excommunicatus priuatus est, Sacramentorum collatione, sed non ita rigidè quia valida sit eorum ministratio, Sacramento pœnitentiæ excepto.